

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Laupäeval, 8. juunil 1974

Nr. 44 (3932)

16. aastakäik

USA eestlaskond vajab 860.000 kr. riigitoetust

NEW YORK (VES) — Eesti Teadusliku Uingu ja Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esitasid USA haridusministeeriumile eestlaste eelarve nn. etnilise pärandi programmi teostamisel, mis kalkultatsioonide järele läheksid maksma 200.000 dollarit (kr. 860.000). Rahvusgrupi soovide ja vajaduste inventeerimist juhtis Rahvuskomitee liige ja Teadusliku Uingu sekretär Tõnu Parming. Toetusseadus on teatavasti kongressi poolt vastu võetud.

Seaduse põhjuseks oli seisukoht, et on tarvilik anda riiklikku toetust, et võimaldada õpilastel kõikidel haridusastmetel õppida oma rahvusgrupi kultuurilist tagapõhja ja samal ajal õppida ka midagi teiste rahvusgruppide kultuuridest ja kõigi ühisest panusest Ühendriikidele. Sooviavalduste üheks hinnangu aluseks on põ-

himöte, et projektide alusel väljatöötavad materjalid peavad olema täielikult kasutatavad üldises koolidevõrgus ja mitte ainult asjaosalistes rahvusgruppides. Seetõttu ei näe seadus ette otsesest toetusest etnilistele astutulele ja organisatsioonidele nende soovide kohaselt. On koostatud eeskirjad, mille alusel on nõutud

laiahaardeliste programmide väljatöötamist.

Ka eestlaskonna üldkava on väga laiahaardeline, luues alused nii lühiki- kui pikaaajalisele programmile, mille kasutamine eestlaskonnale on üheaegselt otsesed kui ka kaudsed.

Esitatud kava koosneb kuuest järgnevast operatiivsest projektist. Järg lk 7

St. Naiskoorile õnnistati lipp

Stockholmi Eesti Naiskoor laulab esmakordselt oma uue lipu all Jakobi kirikus. Koorijuhth Hilma Nerup-Mossin juhatab (paremal), uue lipu kõrval seisab esinaine Muusa Ericsson, kes lipu peapiiskopilt vastu võttis. (EPL-foto Lepper).

Toronto noortekongressil: Kas anda vanadele SÕNAÕIGUST?

TORONTO (EPL) — Kanadas toimus Toronto Eesti Majas noorte otsese algatusena Eesti noorte kongress, kus eriti arutati eestluse säilitamise ja tuleviku küsimusi, kusjuures eriti kostus rahulolematust vanema sugupõlvaga. Kongress võttis vastu rea resolutsiooni, millised kohati drastilises sõnastuses kajastavad noorte praegusi seisukohti. Mh. otsustati ka tulevikus jätkata selliste kongresside korraldamist.

Kongress algas Tartu kolledzhis tutvumisõhtuga, kus noori tervitas linnapea esindaja linnanõunik Negrledge. Kongressi avamisel Eesti Majas olid tervitajate hulgas Eesti Kesknõukogu Kanadas esimees Udo Petersoo ja Eesti asepäikoksnul Ilmar Heinsoo. Viimane avaldas lootust, et noorte kongress kujuneb taimelavaks, mis eestlust odasi kannab.

Korraldava toimkonna esi-

mees Tõnu Tõsine tõi esile kongressi kolm põhilist teemat: 1) mida arvavad noored eesti ühiskondliku elu struktuuri praegusest olukorrast, 2) millises suunas areneb järgmise generatsiooni eestlus ja 3) mida saab noor sugupõlv teha eestluse alahoidmiseks.

Kongressi töö toimus gruppides — laudkonnaveestlused ja seminarid. dr. Vello Sermat käsitles teemat kes on eestlane

ja konstateeris, et väljaspool Eesti sündinud eesti noortel ei ole põrmugi nii nedastmõistavat, et eesti vanematest sündimise teel noore eestlaseks. See teeb asja komplitseeritumaks, kuna kaasa mängivad eestlaste laialipillatus, suhteliselt väike arv, osa noorte puudulik keeleoskus, mis teeb raskeks emakeele kõnelemise, kirjutamise ja lugemise ja Järg lk 7

The Economist: Imetlusväärne enesesäilitus Balti riikides

— Kui N. Liidus keegi kunagi juhtub nägema hästikujundatud televisiorit või kohtab vangilaagris mõnd head inimest (vt. Üks päev Ivan Denisovitshi elus), et see (või tema) tuleb Balti riikidest sama suur kui et see oleks pärit kasagilt mujalt. Eestlased, lätlased ja leedulased on imetlusväärse viisi suutnud säilitada oma rahvuslikud iseloomujooned. Prof. Rauchi aruame nende liikikest aega kestnud iseseisvusest aitab selgitada, miks see on just nii.

Sellisel kirjutab inglise tuntud ajakiri "The Economist" arvustuses 11. mai numbris nüüd inglise keeles ilmunud Kieli ülikooli ajaloo-professori Georg von Rauchi Balti riikide ajaloolise (The Baltic States: The Years of Independence 1917-1940, C. Hurst kirjastus, 277 lhek., hind 14.20).

Peale mõningaid märkusi

põhjuste kohta, mis viisid Balti riikide hävitamisele, konstateeritakse kõnesoleva arvustuse lõpus, et Balti riigid on muutunud "kaugeteks maadeks", milledest vähe teatakse ja ei professor Rauchi tasakaalustatud käsitlus on teatmeteoseks, mis peaks neid läänemaadele lähemale tooma. (EPL/FK).

EPL KOKKULEPE

Laupäeval, 8. juunil 1974

Ühendriikide välisministri dr. Kissingeri vahetatult selva-
rahu sobitamiseks Süüria ja
Iisraeli vahel kujunes tema tei-
seks suureks diplomaatiliseks
võiduks Lähis-Idas lisaks selle-
le, mille ta mõni kuu varem oli
saavutanud Egiptuse ja Iisraeli
vahelise sõjategevuse lõpeta-
misega. Suurtes joontes jälgib
nüüd poolte kokkulepe Golani
kõrgustike osas omaaegset ees-
kujut Suesi kanali piirkonnas.
Esmalt tulevatavast kohene
seismapanek. Sellele järgne-
valt Süüria ja Iisraeli vägede
tagasitõmbamine vahepeale
puhvertsiooni taha, mille valvet
teostavad 1250 UNO sõdurit,
keda nõudses kokkuleppes ni-
metatakse "relvastatud vaat-
lejateks". Lõpuks, sõjavangide
väljavahetamine tähtpäeval, mis
määratakse kindlaks kokku-
lepe allakirjutamisele Genfis.

Et kokkulepe allakirjuta-
mise kohaks määrati Genf, vi-
hjab N. Liidu mõjule ühel või
teisel teel, et lähemaks asja-
osaliseks saada. Lugu oli teata-
vasti teistsüüsi, kui Egiptuse ja
Iisraeli vägede lahutamine
toime tuli. Kokkuleppe allakir-
jutajateks olid siis poolte väge-
de ülemjuhatajad ja allakirju-
tamine leidis aset just rinde-
joonel, nimelt 101. kilomeetri-
posti juures Kairos loetuna.
Kui nüüd toalisest talitusviisist
loobuti ja kohaks määrati Genf,
siis rahuldati sellega Nüüko-
gude soov andi asi sisuliselt
Genfis immiteeritud Lähis-Ida
konverentsi sõjaväelise komi-
sjoni kätte, kus peale poolte
eneste on esindatud ka N. Liitja
Ühendriigid. Nii said nüüd mõ-
lemad ka kokkuleppe allakirju-
tajateks: N. Liit oli huvitatud
kaasaraakimise Lähis-Ida
asjus, siis tingsi see ka tema
erakorralist aktiivsust Süüria
abistamisel sõjaväelisel ja po-
liitilisel. Vastavalt sellele oli
USA välisministri Kissingeril
muidugi raskem oma vahetali-
tust läbi viia. Teatavasti oli tal
enne oma pendellendude alus-
tamist kokkusaamine N. Liidu
välisministri Gromõkoga Gen-
fis. Läbirääkimiste käigus
avalikult ar aru ei antud, aga et
midagi jäi soovida, seda võis
välja lugeda Kissingeri lühike-
sest märkusest: ta tahtvat loo-
ta, et N. Liit tema rahuüritust
nurja ei aja. Tegelikult ei puu-
dunudki sellest kuigi palju ja

Kissingeril kulus palju aega ja
vaeva oma ettevõtte läbiviimi-
seks.

Edule aitas arvatavasti oma-
jagu kaasa Egiptuse president
Sadat, kes mai algupoolel kü-
lastas Süüria presidenti kahel
korral. Järgnevalt viis Sadat
mai keskpaigas Egiptuses läbi
rahvahääletuse küsimusega,
kas rahutöö jätkamine on õi-
gustatud või mitte. Kaheksast
miljonist hääletajast kiitsid li-
gemale 99 protsenti Egiptuse
senise poliitika heaks. Hääle-
tamine oli kehtiv ka kokkuleppe
kohta Iisraeliga poolte vägede
lahutamiseks teineteisest
Suesi kanali piirkonnas. Vä-
lismaalejad Kairos tõlgendasid
rahvahääletuse tulemust kui
volitust president Sadatile ra-
hutöö jätkamiseks isegi juhul,
kui Iisraeli ja Süüria vaheline
kokkulepe peaks viibima. Ei
puudunud aga ka arvamised, et
Egiptuse rahvahääletus võib
omajagu mõjutada Süüria ja-
releandmist kokkuleppeks Iis-
raeliga.

Nii või teisiti, usutav on igat-
tahes, et nii Süüria kui Iisrael
olid lõpuks sunnitud mitmesu-
guste survete mõjul nõustuma
Kissingeri poolt järkjärgult
väljatõotatud kompromissiga.
Puhtfüüsiliselt on nüüd niivõrd
ka Golani kõrgustike piirkon-
nas loodud teatud eeldusi sel-
leks, et pooles üsna püsia ja ei
karga teineteise kallale ja ei
hakka kasutama vägivalda et
soetada enesele võimalikult
paremaid seisukohti läbirää-
kimiseks. N. Liidu poolt toeta-
tud Süüria on viimastel kuudel
küllalt selgesti näidanud, millise
kohutava ilme võib olukord
võtta kui kokkulepet poleks
saavutatud. Esialgu võib nüüd
vähemalt loota, et eeltöö rahuks
on toime tulnud, kuigi kindlasti
ja kehvast rahust ei saa veel
olla juttu.

Süüria ja Iisraeli kokkulepe,
samuti kui Egiptuse ja Iisraeli
oma, moodustab esimese faasi
Liitunud Rahvaste Organis-
tsiooni nr. 242 elluviimisel. Selles
nõutakse Iisraeli vägede taga-
sitõmbamist "okupeeritud ala-
delt". Kuna ingliskeelses tek-
stis on kasutatud umbmäära-
st, siis ei peaks juttu olema
"kõrgist" okupeeritud aladest.
N. Liit leiab aga, et tegemist
pidavat ikkagi olema "kõikide"
aladega, siis töötab see kujun-
eda tülisõlmuseks konve-
rentsil Genfis ja see võib ker-
gesti Lähis-Ida konflikti uuesti
üles puhuda.

A.K.

67 000 soomlast üle lahe

HELSINGI EPLI — Helsingist
teatati TASS-i kaudu Tallinna
"Rahva Häälele" et laevavahetus
Helsingi ja Tallinna vahel oli nulli
elavam kui kunagi varem. Nimelt
on laevaga "Tallinn" Tallinnas
käinud 67.000 turisti.

Peale selle on paljud turistid ka-
sutanud mitmesuguseid muud liik-
lusvõimalusi maad- ja meremööda
Soomest Tallinna sõiduks. Mootor-
laev "Tallinn" alustas oma küm-
nendat hooaega ühenduse pidami-
ses Helsingi ja Tallinna vahel.
Suurest huvist Eesti vastu loode-
takse, et tänavune hooaeg kujuneb
eelmisest veelgi elavamaks.

VÄLISKOMMENTAAR Vastaspooled

Nii Lääs kui Ida on viimastel
aastatel ametlikult ajanud nn.
pingelangenamise poliitikat, mis
pidi tähendama lõputegemist
omaaegsele külmale sõjale ja
kindustama rahuliku koeksistentsi
kehtastamist. Tähtsat osa selles
arengus mängisid vastaspoolte
juhtivate riigipeade isiklikud ko-
kussamised. 1972 mais külastas
ameerika president Nixon mitme
päeva jooksul Moskvat, kusjuures
tema ja nõukogude partei juht
Brezhnev kirjutasid alla mitmele
sobimusele relvastuste piirami-
seks ja koostöö tihendamiseks mõ-
lemate maade vahel üldesmärgi-
ga teenida rahvusvahelise rahu
huvisid.

1973 juunis oli nõukogude partei-
juht Brezhnev president Nixonil
külastuseks Ühendriikides. Näda-
päevi kestnud läbirääkimiste tu-
lemusena kirjutati alla mitmele
uuele kokkuleppele, mis pidid
veelgi laiendada mõlematele
maadele kasuliku koostööd rahu
kindustamiseks. Külastalgu lõpul
pidas Brezhnev televisioonisaates
San Clemente Televisiooni saate-
ma kõne ameerika rahvale, kriip-
sutasid alla, et uus suur samm
edasi oleval astutud sellel teel, mis
aasta tagasi tähistati tipukohta-
miste Moskvast Brezhnevi seletas,
et N. Liit ja USA võidavad ühiselt
rahu, tundes enest kuni suurvõi-
mude erilist vastutust pingeuse
langemise eest ülemaailmses
ulatuses. Eriti tähtis pidi see olema
Lähis-Ida suhtes, kus püsib tugev
pinge. Brezhnev rõhutas, et õiglase
rahu kehtestamine seal olevat täht-
sist mitte ainult kõigile Lähis-Ida
rahvastele eranditult, vaid ka
maailmarahu turvamisele üldiselt.

Mida see kõne tegelikult väärt
oli, selgus samal aastal seoses ok-
toobrisõja punkemisega Lähis-
Idas. N. Liit oli tasapisi varustanud
Egiptust ja süüriat nii suurel
määral moodsate relvadega ja tehni-
liste abinõudega, et nad võisid ette
võtta üllatavat kallale tungi Iisraeli
positsioonidele, nagu need olid ku-
junenud 1967 juunisõja lõpuks. Oo-
tamatult tabatuna olid Iisraeli väed
esmaselt sunnitud järele andma nii
Suesi kanali piirkonnas kui Golani
kõrgustikel ja kulus aega, kuni
olukord hakkas stabiliseeruma.
Sellega käis kaasas Ühendriikide
vahetatult, kus ameerika väli-
sministri dr. Henry Kissingeri di-
plomaatiline osavus tasus ennast
Egiptuse ja Iisraeli vägede eral-
damisega teineteisest põhja pool
Suesi kanali küllalt laia vahet-
sooniga, mis läks Liitunud Rah-
vaste 7000-mehelise rahuväe
valvaks.

Raskemaks osutus seevastu tao-
lise lahenduse leidmine Golani
kõrgendikel, kus Iisraeli vägedel
oli korda läinud endisest kauge-
male Süüriasse sisse tungida. USA
vahetatult seal viibis mõnevõrra
Kissingeri külastalgu tõttu Mosk-
vasse, mille kohta ta ise tähendas,
et see loomad palju tülilamas aja-
järgus kui mitme varasema küla-
stalgu ajal. Kissinger ei avalda-
nud raskuste põhjust, kuid tõenäo-
likult oli selleks N. Liidu tohutul
juttu relvaabi Süüriale, kõnele-
mata muudest nähetest, mis olid
hakanud häirima N. Liidu ja USA
vahekordi. Igatahes leidis ameerika
tuntud kronik James Reston
juba märtsi keskpaigas New York
Timesi veergudel avaldatud ana-
lüüsi, et kogu pingelangenamise

looga on midagi korrald ära. Ta
küsib, kas reaalsed asemel pole
tegemist ainult bluffiga?

On mõeldav, et küsimus ise on
inspireeritud Washingtoni ametli-
ke ringkondade poolt, kellega Ja-
mes Reston on heas vahekorras.
Tegemist oli võibolla katsega
hoiatada venelasi, et nad ei ris-
keeriks seni saavutatud tulemus-
tega, eriti seoses ameerika vahe-
talituspingutustega Lähis-Idas.
Rida asjatundjaid oli juba siis
jõudnud arvamiseni, et N. Liit on
hakanud pidurdama ameerika ra-
huüritusi seal. Venelased olid näht-
avasti sattunud ärevusse USA väli-
sministri Kissingeri hea läbi-
saamise pärast Egiptuse presi-
dendi Sadatiga. Teisest küljest aga
olid venelased ühtlasi pahased, et
USA valitsus polnud läbi surunud
seda, et N. Liit leiks majandusli-
kult kohtlemist vastavalt enim-
soodustatud riigi printsipiile, nagu
Moskva soovis. USA kongressis oli
nimelt suur enamus asunud eita-
vale seisukohale, tingituna N. Liidu
teisitimõttejate poliitilisest rõ-
humisest ja tagakiusamisest.

Lugu pole parem ka relvastuste
küsimuses. Ameerika ametivõi-
mud on mitmel puhul osetanud
mitte ainult N. Liidu jatkuvatele
relvasaadetistele Lähis-Ida ja
mujale. Esile on tõstatatud ka nõu-
kogude kestva panust üha mood-
samate tuumrelvade soetamiseks
endile, misparast USA omakorda
on sunnitud oma robotrakette suu-
nata vene raketibaasid pihta.
Kõike kokku võttes on niivõrd töö-
poolest küllalt põhjust küsida, kas
vastaspoolte jutud pingelangenata-
misest pole ainult bluff?

A. K.

Leida Leesmenti juubeliaasta

Leida Leesment esinemise treeningut juhtimas.

MALMÖ (EPL) — Malmö algab
5. juunil esinemiseiga Baltika
Hallenis Leida Leesmenti Malmö-
töidrukute 20-nes juubeliaasta.
Esinemisest võtab osa 600 võima-
lejat kõikides vanuseklassides.
Kaaskorraldajaks suuresinimisele
on Sydsvenska Dagbladet. Muide
esinevad Leida Leesmenti eliti-
võimlejad jalgpalli-maailmameis-
trivõistluse raames Lääne-Sak-
saamaal Wiesbaden's toimivas
Eurovisiooni TV-saates, kus nad on
välja valitud esindama Rootsi.
Esinemine toimub 12. juunil.

Leida Leesmenti võimlejal on
praegu rohkelt esinemisi. Aprilli
lõpul toimunud meenud esinemis-

sed Kristinehannis ja Västerås-
is, 6. juunil esinetakse Malmö lipu-
päeval, järgnev esinemine Falunis
Rootsi Võimlemismängude ajal
jne. Välisreiside pakkumisi on
mitmeid, kuid lõplikult on vastu
võetud kutsed järjekordseks esi-
nemiseks Iisraelis järgmisel ke-
vadel.

Eeloleval suvel tuleb Malmöse
25. jaapani võimlemisõpetajat, kes
on palunud Leida Leesmenti nen-
dele korraldada erikursuse.

Võimlejate entusiasm on suur —
osa neist tulevad üsnagi kaugelt
treeningutele. Nii näiteks on trupi
liikmeid Kalmariist ja isegi Göt-
eborgist. Hulk võimlejad on nüüd
tegevusest osa võtnud üle aasta.

kümne, nende hulgas Leida
Leesmenti gymnastikdirektorist
tütär Tiina Leesment, kes on elit-
rühmas võimelnud juba 25 aastat.

EESTI PÄEVALEHT

Estoniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhana Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetuse talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 687
101 28 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskiltsuna Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
681 02 Eeskiltsuna, tel. 016/14 77 72
Telimistpostigiro nr. 15 67 70-0
Koolitusarvete postigiro 60 59 00-0,
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 170:—
Termin (4 kuud) ..... kr. 62:—
Kuu ..... kr. 17:—
Väljaandja EESTI PÄEVALEHT
FÖRLAGS AB

Trükkija: Eeskiltsuna-Kurires
Tryckeri AB Eeskiltsuna 1974

Göteborgi Mängukooli lapsed esinevad emadepäeval Tähestiku lauluga. (Foto Kopler)

Võitlusest eesti huvide eest ühes rootsi parteis

Eesti Päevaleht tõi hiljuti ära teate, et Tyresö ja selle järele Stockholm-piirkonna Centern on taanud vastu erakonna liinile Presstödsnämndis ja erakonna liikme Nils Lindeberg-Lindveti ettepanekul otustanud aktiivset erakonna üleriigilisel kongressil toetada Eesti Päevalehele pressitoetuse andmist ja selle kohtlemist võrdsema muu Rootsis ilmuva päevajakirjandusega. Nils Lindeberg-Lindvet kirjutas ise allpool oma vaateist, kuidas saab eesti huvitsid kaitsta rootsi erakondades seestpoolt, nagu ta seda on teinud Centernis.

Eesti kaunis kultuur on meie endi oma ja olemine kõik ühked selle aarde üle. Leidub meie võitlejate seas neid, kes selgitavad, nagu oleks eesti kultuur samane antikommunismiga. Antikommunisminil on mitmesugusel erivormel, näit. Angolaas, Lõuna-Aafrikas, Tšillis, Kreekas, Hispaanias jne. ja mõnedki eeldavad, et seal kus ei ole kommunismi, on vabadus olemas. "Tostame" oma argumentatsiooni pahatlihti sellega, et heidame oma keskelt välja teistimõtlejad, sead leiamet, et meil on endal ainuke õige tee vabadusele.

Ründame neid, kes teevad vahet eesti kultuuri ja antikommunismi vahel, kes tahavad hoida lahutusi eri asju. Paljud eesti noored, kes tahaksid kanda meie kultuuri edasi,

tüüdnivad, jäävad passiivseks või vaatavad muiaiste meie ühiskonda.

Meie hoiaukindlad võitlejad võitlevad ainult eesti oma ühiskonnas, kus aga vaevalt leidub kommuniste. Kerge on end maksma panna oma ühiskonnas — ma ei ole kunagi näinud neid näit. aktiivset tegutsemist eestlase rindeliinil siin Rootsis — sadamatoetiste seas, kus kommunistid on käegakatsutav tõusijad. Meie elistame rünnata omi. Selle põhjuste üle võib filosofoerida.

Tahaksin siinkohal anda väikesee näite, kuidas ka rootsi poolel on võimalik võidelda eesti kultuuri eest. Muldugi ei ole küll too pisivõitlus "nil tähtis" kui veidi erinevat vaadetega oma inimiste ründamine.

Hindam Eesti Päevalehte õhulis kultuurikandjana siin paguluses. Mind häiris seepärast väga Presstödsnämndi järjekordne keeldumine pressitoetuse andmisest samadel tingimustel kui seda saavad rootsi ajalehed. Presstödsnämndi kohtleb meid nagu ei oleks me täisväärtuslik kodanikud ja nagu ei oleks see osalt ka eestlaste poolt tennitud raha, mida Presstödsnämnd on oma käsutusse saanud väljajagamiseks.

Samuti häiris mind asjaolu, et Centerpartiet esindaja ainukes kodanliku esindajana on alati hääletanud Presstödsnämndis Eesti Päevalehte toetuspalve vastu. Ühtlasi meenus, et ma ei ole kusagil näinud selle erakonna poolt deklaratsiooni, kuidas ta suhtub väheemussisse. Teame aga, et mida suuremaks Centern kasvab rootsi ühiskonnas, seda õhulisemad on selle erakonna arvamusid ka meile.

Nii ei jäänud mul muud üle kui eestlaste seestpoolt Centernile ettepanek, et kõik erakonna instantsid nõuaksid oma esindajalt Presstödsnämndis, et ta häälleks Eesti Päevalehte produktioontoetuse poolt.

Centerni kõrgem instants on Riksstämman. Enne kui üksiklühike ettepanek sinna jõuab, peavad nii esilidise esitaja kodukoha-organisatsioon kui ka piirkonnaorganisatsioon seda kaaluma. Minu ette-

paneku puhul oli mu kodukoha, Tyresö Centerni algorganisatsioonil kontakti erakonna esindajaga Presstödsnämndis.

Asi lõppes sellega, et algorganisatsiooni juhatus tegi vastutetpaneku lühikese terve EPL-küsimuse edasi Centerni esindajale Pressutredningis. See ettepanek võitis kohalikus organisatsioonis. Kuid mina ei osanud näha midagi positiivset selles, et Centern annaks oma esindajale voilutuse otustada ise Pressutredningis EPL toetuse üle. Põhjused olid järgmised:

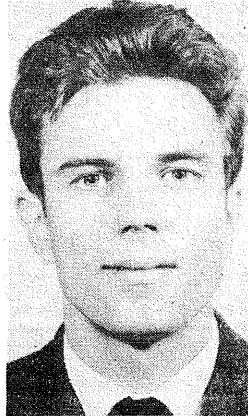
1) Pressutredningis istuvad enamikus samad mehed kui Presstödsnämndis. Näit. on Centernil sama esindaja mõlemal pool. Kogetused viimase esinimesest Presstödsnämndis ütlesid, et temast ei ole midagi loota ka Pressutredningis. Ta kindlalt mõjutaks Pressutredningi tegema seaduseelõhnd, mis sisaldaks ilusaid sõnu, kuid samal ajal saaks ärakasutada meie ajakirjanduse tüürimiseks.

2) Kui voilutus läinuks Centerni esindajale Pressutredningis, pääsenuks Centern selles küsimuses vastutusest.

3) Küsimuse viimane Pressutredningisse tähendanuks toetuse edasilükkumist tulevikku, kuigi Eesti Päevalehel on õigus saada toetust juba praeguste seaduste järel.

4) Pressutredningile on antud ülesanne kaaluda, kuidas toimetada ajalehti sisserändajale. On tõenäoline, et riik tahab saavatada teatud mõju nende ajalehtede üle. Eestlastel ei ole aga vaja end klassifitseerida "sisserändajateks", kuna valdav enamus on juba rootsi kodanikud.

Centerpartiet Stockholmil läänipiirkonna aastakooleleku 6. aprillil tuli minu ettepanek üles 21. järjekorras. Piirkonnaorganisatsiooni juhatus tegi minule samataval vastutetpanekul kui minu asukohaorganisatsiooni juhatus. Sõnavõttus koosolekul rõhutasin energiliselt, et kehtiva seaduse alusel oleks Eesti Päevalehel juba praegu õigus toetust saada, seda pole vaja arutada ja uurida erilinsantsides — toetus peaks kohe

Nils Lindeberg-Lindvet (cp) kirjeldab oma võitlust eesti ajakirjanduse üheõigususe tunnustamiseks rootsi Centernis.

kuuluma väljamaksimisele. Kusagil ei ole nimelt märgitud, et ajaleht ainult siis on toetusõiguslik, kui ta ilmub rootsi keeles. Toonitasin, et eestlased ei ole enam sisserändajad, vaid samavõrdsed kodanikud, kes aga samal ajal kõnelevad eesti keelt. Nii siis on EPL ka Rootsis ajaleht: ta on välja antud Rootsis ja lugejaskond koosneb täisväärtuslikest selle maa kodanikest. Nüüd sin tolerantsi meie vastu ja juhtisin tähelepanu, et eesti kultuur ainult rikastab maa kultuuri. Rootsi kodanikena peaks eestlastel olema samad õigused kui teistel rootslastel.

Häälletusel võitis minu ettepanek suure enamusega. Ainult piirkonnajuhatus (distriktstyreelse) häälletas vastu. Muldugi üksikult vaadates ei tähendanud see võit piirkonna "stämman" otseselt meile mitte midagi. Kaugemas perspektiivis on aga sellel oma tähtsus:

1) Koosolekul viibisid mõned centerni riigipäevalikmed. Kuna EPL küsimus korduvalt kerib üles ka riigipäeval, võib piirkonna positiivne otsus nende silukohavõtte teataval määral mõjutada.

2) Centerni esindaja Pressutredningis peaks omaenda poliitilise tuleviku pärast püst siiski arvestama, mida erakonna teised instantsid on otsustanud.

3) Centerni kõrgema instantsi, üleriigilise kokkutuleku, "riksstämman" toimub enne 15. juulit. Hiljemalt selleks ajaks peab Centern ühes konkreetses küsimuses näitama, kuidas on ta suhtumise vähemustesse. Enne järgmisi va-

104-aastane Eesti vanim

Nagu Tallinna ajalehtedest nähtud, tekitab "meie igapäevane leib" pealinna elanikele muresid. Need on seotud läinud aastal Ida-Saksamaalt kohaletoodud uue hli-glasliku leivatehase sisseade kiirkurkendamisega. Võõrsilt toodud masinad ei taha kohapeal hästi töötada või ei oska neid pagarid õieti kasutada.

Selleks korraldati Mustamäel, kus uus leivatehas mõeldud aastast töötab, pressikonverents. Ajalehemestele oeldi otseselt, et see on korraldatud selleks, et elanikkonna kaetustele ja rahulolematusele tehase toodangu vastu seletusi anda. Tehase töö ja tegevusega tutvumisel püüdis viimase juhtkond ja Toiduainete Ministeeriumi esindajad ja spetsialistid kukkukutsutud veendumusele viia, et leivatehases on kõik asjad korras, kuid veskestest saadav jahu olevat halb.

Selle juures märgiti, et Tamsalu, Rakvere ja Viljandi mõldrid, kellede jahu Mustamäel leivategemiseks kasutatakse olevat oma omaduste poolest erinev ja leivateigna valmistamine olevat sellest tingituna raske ja tülikas. Teiste sõnadega tähendab see seda, et pressikonverentsil otsiti süüdistada mitte oma perest, vaid väljastpoolt. Avaldati lootust, et mured igapäevase leiva pärast Tallinnas on peatselt kõrvaldatavad. Mustamäe leivatehas valmistab 66-päeva kestel 120–130 tonni leiva- ja salaatoteid ning 4 tonni kondiit-saadusi. Praegu tegeleb leiva-kombinaat ka oma toodete toite-väärtuse tõstmisega, millest tuleb järeldada, et see jätis senini üht-teist soovida. Mustamäelt saab Tallinn viis erisorti leiba ja 15 erisorti saia.

Külastage
EESTI MAJA
WALLING 34-I

Suveltööd Eesti Majas

Eesti Maja köök otsib isikut, kes on suuteline iseseisvalt pidama kergemat võileiva- ja kohvipuhveti tegevust Eesti Maja palgalisena. Töö kestvus on 3 kuni 6 nädalat, mil kohvikutegevus oleks avatud viis päeva nädalas kella 12–18 vahel. Kohvipuhveti tegevus algaks kohe peale jaanipäeva, juuni lõpu. Kuna seltskondlike ruumide tegevust sel ajal ei ole, sobiks töö näiteks õppivale noorele nn. suveltööna.

Kuna korraline köökipersonal suve jooksul on puukus, annaks ülinimetatud kohvikutegevus võimaluse Eesti Maja ka suve jooksul lahti hoida väljaspoolt külastatava kaasmaalaste hüvanguks.

Palume huvilisi pöörduda Eesti Maja perenaise või majavanema poole telefonidel: 21 81 34 või 11 47 77.

Võibolla saame võimaldada tööd ka ainult ühes osas ülinimetatud ajast.

Tütarlaps saadab oma armsama käekirja-proovi grafoloogile, et selgitada tema karakterit tulevaseks kooseluseks. Grafoloogilt tuleb vastus:

"Ma ei usu, et see härra oleks teie jaoks hea abielumees. Ma olen teinud olnud juba 7 aastat abielus ja mul pole tema kohta mitte midagi kiitvat ütelda."

limisi (võibolla juba sügisel?) peaks eestlastel olema kindel plit Centerni poliitikat meie kultuuri-püüdistes.

4) Ma võin ise minna "riksstämman" selle tuveva seljaga-gusega, et Stockholmipiirkond on mu ettepanekut toetanud. Nii siis ei puudu päriselt võimalused midagi saavatada ka "riksstämman" kokkutulekul.

NILS LINDBERG-LINDVET

Ikka veel A-pommi ohvreid

HIKOSHIMA — Jaapanis eelmisel aastal aset leidnud surmajuh-tumeist suri 87 isikut 1945. aasta aatomipommitamise tagajärjel. Hiroshima Aatomipommi Haigla, kus neid raviti, teatas, et 58 surid pahaloomuliste kasvaja kätte, mis olid radioaktiivsest kloorusest.

Praegu on nimetatud haiglat 1,116 patsienti, kelledest suurem osa 1945. a. olid veel sündimata looteolukorras. Hiroshima pommitamise tagajärjel suri 75 000 inimest ning Nagasaki pommitamisel 39 000. Teise maailmasõja aegne USA president Harry Truman mäletatavasti andis käsu nende kahe jaapani linna pommitamiseks.

Aatomipommitamise tagajärjed on kaugleivatud ning Hiroshima Aatomipommi Haigla arstide arvates tõuseb ohvrite arv juba aastaga ning võib kanduda veel kolmandassegi põlve juul kui teine põlvkond on võimeline lapsi saama.

Soomepoiste ajalugu ja nende tagasipöördumine

Kaul A. Kadak, Eesti Jalaväerügement 200 informatsioonihvitser soome armees ja rügemendiliikme kolonel Kuusela isiklik sõber, on lugenud kriitilise pilguga Torontos möödunud aastal ilmunud väeosa ajalugu "Soomepoistid", mille autoriteks on Evald Uustalu ja Rein Moora. Autor, kes praegu elab Johannesburgis Lõuna-Aafrikas, puudutab eriti soomepoiste kodumaale tagasipöördumise küsimust, mille otstarbekus ta on eriti kriitiline.

Teise maailmasõja ajal eesti eest peetud sõjaliste heitluste kogupildis omab soomepoiste võitluste erilise paiga. Kuigi vähemalt 80 protsenti eesti sõdurid voities Nõukogude Liidu vastu saksa sõjaväes ning selle meelevalia ja kasu all asuvad ükskõik, on eesti avalikkuses soomepoistele osutatud tähelepanu mitmekordset üle-taanud selle tähelepanu, mis on saanud osaks saksa sõjaväe ridades võidelnud eestlastele ja nende üksustele. Selle, mõnikord liialdaks arvatud, tähelepanu põhjust ei ole raske leida.

Soomepoiste liikumises üldiselt ja soomepoiste rügemendis (JR200) eriti võis Eesti iseseisvuse taastamise tahe kui võitluse eesmärk avaldada võitluse liipkijana varjamatuks ole olnud seda vaja peita vaid sõduri teadvusse ja südamesse. Kõigile nähtavana ja kuuldavana asetastid soomepoistid omad lootused nn. kolmandale võimalusele ning nende meelest ainsamale, mis võis viia Eesti Vabariigi taassünnile.

Sellises väljendus soomepoiste võitluse eesmärgides ja taotlusel eesti rahva tuleviku lootus kõige selgemal ja resolutsioonil, aga ka kõige populaarsemal viisil. Et need lootused ei teostunud, ei vändanda nende lootuste kõrget kaalu ega väärtust. Aja möödudes ja sedamööda, kuidas väheolulise segavard varjud soomepoiste liikumise ümber hahituvad, jääb soomepoiste kantud püüdluste tulekiri aina heledana püsima ka tulevikus.

Lisaks deidude andis soomepoiste liikumisele erilise sõdeluse venasrahvast sõjalises koostöös väljenduv häimutunne, millel oli kustumatu vastukõla mõlemal pool Soome lahte.

Koikümmend aastat pärast kõnesolevaid sõjaageu on soomepoiste veteraane koondavad organisatsioonid Kanadas ja Rootsis ühendatud jõududega toime tulnud soomepoiste liikumist jäädvustava teose trükkis avaldamisega. Teos on kahe autori koostöö villi. kes on omavahel jaganud kirjanepetu sel viisil, et R. Moora on koostanud teose laheingtegevust kirjeldavad peatükid ja E. Uustalu muud peatükid.

Harilikult asetavad ühe või teise väetüksuse ajalugu käsitlevad tööd rohu lahingtegevuse kirjeldustele ning sellega seotud keeruliste strateegiliste ja taktikaliste arutluste ning kõnelevad muudest olulise asjust ja sündmustist vaid niipalju, kui see väeosa minevikku täieliku valgustamise huvides tarvilik. Kõnesolevas teoses ei ole proportsioon nende kahe ainevalia vahel päris tavaline. Kuigi teos annab loolekult elamusi kajastava ülevaate lahingtegevusest, on enamuse raamatut lehekülgi pühendatud soomepoiste oma rügemendi saamisele eelnenud ja väljajõppega seotud sündmustele ning sellele tagapõhjale, millest oleson rügemendi valitsemisel meelus ning rügemendi edasine saatlus.

Mõlemad autorid on lasknud sündmusil kõnelda oma faktilist keelt. Sealjuures on nad püüdnud anda kogu soomepoiste võitlustele pideva ja sujuva arengu ilme, mille arengu kronoloogilisel kujunemisel pidi ju olema oma sisemine loogika. Sellises liigub kirjeldatud sündmustel sündmusele, milliseid omavahel seovad asjakohased vahelugemised. Tulemuseks on sisuliselt huvitav ja sõnaseadelt

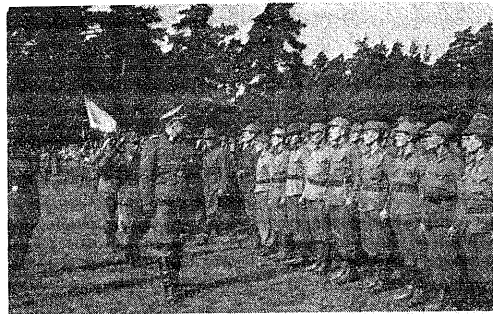
ladus, aga sealjuures paratamatult aruandelise iseloomuga sõjalugu.

Aruandelise seepärast, et teos ei asu ka kardinaalse tähtsusega sündmuste puhul võtma heakskiitvaid või taunivaid seisukohti ja kui ta seda teeb, siis erapooletu sege pürgiva tagasihoidlikkusega. Võibolla, peab see ajaloolise iseloomuga teose puhul nii olema, aga võibolla ka mitte. Kasutatud käsitamisi viitab usaldust, aga vähene süvenemine jätab vastamata lugemisel tekkinud võimalikud probleemiasetused.

Nii või teisiti, ka ajaloolase teadusliku distsipliini kirjeldatavale lähenedes ei pääse viimane pärimal tahtmisel päriselt mööda valguse ja varju jagamisest ning objektiivsust omapoolsest sündmuse interpretatsioonist. Seda viimast lootnoks raamatust leida enam kui seda raamatust esineb.

Seda enam, et eesti avalikkuses on vähepeadevat poolehoidu ja teiselt poolt samuti hukkamõistu olnud soomepoiste liikumise keskeimale murdekohale ning selleks on poiste Eestisse siire 1944. a. augustis. Lugeja tahtnoks lugeda loogilist ning mõistlikku seletust sellele kriisile saame, mille astumisel hiljuti senine poliitiline orientatsioon ning saksavastane hoiak ja ülepeakaela tõttu appi natismeelele saksalasele, keele poliitilise totruse eesti oidi põgenetud. Raamat kirjeldab, millise püetumuse ning nõrdimust põhjustava kohtlemise osaliseks said soomepoistid Eestis, aga mida muud oli siis põhjust oodata?

Esimeseks tulid truuduse vanded Adolf Hitlerile ning korraliku sõjalise koolitusega meeste veelkordse ümberkoolituse tarbe rõhutamine. Mehi ei lastud rindele samal ajal

Naasmulit kodumaale inspekteerib soomepoiste väeosa männikul saksa võimu esindaja poliitisekindral Möller, kes hoiatas "uue ära-karagamise" eest oma kõnes.

kul seal vajati maa kaitseks viimast kui võitlusvõimelist meest.

Raamat ei lasku selle kardinaalselt olulise küsimuse üksikajalisemas käsitamises, ta vaid kirjeldab seda poliitilist improvisiirumist, mis toimus. Sealjuures ei ole kõik seegi, mis sündis üksikute poliitiliste solistide algatusel, täiesti selge. Tahtnoks ka teada, kes õieti algatas Soome poiste Eestisse saatmise. Miks pidid saadama noored mehed minema aastaliks nõukogude vene vägilaagritesse hävinemisele? Seda põhjendust selles raamatust lugeda ei ole. Ega omeli loodetud kahe tuhande relvadeta ja varustust-võimalusteta mehega saada hakama Nõukogude Liidu armeede-aga?

Ajaloolase kriitilise silmaga sündmusi hinnates ootankus sellele kulmineerivale küsimusele, millele eesti avalikkus ei ole senini saanud ratsionaalselt põhjendatud vastust kui mitte arvata vastuseks osutamist kihutustööle, kojulga-tusele ja nõogele ning paksu patriotismiga laetud suurtele sõnadele.

Soomepoiste rügemendi ülem eversti Eino Kuusela palus mitte kaua enne oma kauda varlemisist ühenduses soomepoiste ajaloo il-mumiseaga eesti rahvale meenu-tada president K. Pätsi hoiatust Teise maailmasõja eelpäevil. Tema sõnade järgi oli eesti rahva juhtkonna suurimaks ülesandeks pealetuleva sõja kestel eesti rahvas sõjaajaga edast läbi tuua võimalikult vähest inimkaotustega. Seda presidendi nõuannet ei pannud miksiki ei dr. Mäe ega ka mitte need, kes saatsid soomepoistid Eestisse. Kadunud soomepoiste rügemendi ülem mõstis soomepoiste Eestisse saatmise väheka-lutud sammuks.

On küll paraku nii, et Teise maailmasõja päevil oli eesti rahva ja siis ka soomepoiste suurimaks õnnetuseks võimalise poliitilise juhtkonna puudumine, sest see oli kas tapetud või vaevelis Nõukogude Liidu kontsentratsiooni laagreis oma elu viimseid hetki. Üksikud sporaadilise iseloomuga vastupa-nu rühmad või üksikud improvi-seeritud erakondade järelejäätud tegelaste kokkusaamised ei suut-nud võimalult keerulisel oludes asendada rahva poliitilist juhti-mist. Ei olnud see palju teisiti ka mitte eesti vabatahtlike htlgas Soome armees. Sekeldamine ja suured sõnad on üks, poliitiliselt otstarbekad sammud hoopis mi-gadi muud.

On ütlatud, et pärast kolme-kümnet aastat on autorid suutnud koguda õredaloomulistki alikma-terjali sellisel hulgal nagu nad seda on teinud. Tõsi küll, osa al-likmaterjali sisaldab vaid üksiki-sikute subjektivsed muljeid ja arvamisi ning mitmesse paika on asetatud kirjandusliku käega kir-jutatud meeleolude kajastusi õn-nestunult või vähem õnnestunult. Mõne sellise puudumine raamatust ei oleks ostmund suureks puudu-jäägi.

Nii kõneleb Ilmar Talve (lk. 128) soomlaste eestlastes suhtumisest kui ühest eestlase tagasimeinekut põhjustavast tegurist. I. Talve üt-leb, et eestlastele saanud osaks "teadlik nõokimine ideoloogilistel põhjustel. Olime valged rüssad mitte ainult mõne rumala alloh-vitseri silmis, kes asja ainult välja ütlesid — "või samas ühenduses:

"Suur-Soomes oleksid eestlased olnud, teisejargu kodanikud. Sellist suhtumist esines, aga mit-te sel määral, et seda tasuks jääd-vustada trükisõnas.

Teose vähest lünkade hulgas hakkas silma väga vähe tähele-pantu Sõjakooli kursuse õpilas-konna tegevusele. Raamat sellest üldse ei kõnele. Ometi tegutses õpilaskond küllaltki ulatuslikult ja tähelepanuvale nii sõjakooli enda-piirides kui ka väljaspool soome seltskonnas. Samuti ei pea paika autori seletus Sõjakooli ülemate kohta, keda vahetatud kahel kor-ral (lk. 91). Tegelikult järgnesid üksikutele kursuse ülemaleks ter-venisti viis meest — majuri Olan-tera, eversti Savonen, majuri Inomaa, kapteeni Jaakonkari ja eversti Haahla.

Ka mõne nimega on läinud veidi viltu. Teise pataljoni arstiks Taa-velis ei olnud dr. Altpere, vaid Ali-pere.

On ka põhjust tähendada, et lk. 15-16 kirjeldatud kapten K. Talpa-ku Soome minek mitte täiesti ei ühtu nende seletustega, mis on avaldatud A. Raagi hiljuti ilmunud mälestusis.

Asjamainitud on teose põhjaliku ja ulatusliku iseloomuga arvesta-des tühised puuduhäid ega vä-henda raamatut kui soomepoiste liikumist kirjeldava ajaloo jääda-vat väärtust. Raamatut kannis vä-limus on hästi kooskõlas selle si-suga.

KAULA A. KADAK

R. Tobiase tütar jäi USA-sse

NEW YORK (ME) — Rud. To-biase tütardest kõige vanem — Sylvia, kes mõni aeg tagasi tuli kodumaalt külastama USA-d, kus elavad ta kaks õde ja vend, samuti veel teisi sugulasi, sai äsja im-migratsiooniametit los jääda pii-sivalt elama USA-sse.

Ta on muide elanud koos ema ja vendadega ka varemalt USA-s. Hiljuti ta esines New Yorgis hartimängijana küllaliskontserdi-ga. Eestis ta oli meie paremaid harikunstnikke. Pärast sinist kontserti Sylvia Tobiasas haigestus raskelt, on aga nüüd paranemas.

Sylvia Tobiasas oli koos Rudolfi Tobiasi õde dega veel ainukesed kadunud heilooja lastest ja lähe-maist omastest, kes elunesid ko-dumaal. Hiljuti suri ka Rud. To-biase mainitud õde seal. Heilooja noorem poeg Johannes suri mõni aasta tagasi Long Islandil, kuna vanem poeg Paul-Ferdinand ja tütreid Beatrice ja orelikunstnik Helen elavad USA-s.

K. Liivola 85-aastane

Perstorpis tähtsast 85-ndat sü-nnipleiva kolonelleitnant Karl Liiv-ola.

Insändes till NYMAN & SCHULTZ/NORDISK RESEBUREAU AB

SPECIALRESOR

PACK

103 80 STOCKHOLM 7

Anmälan till esternas Kanadaresa i juni/juli 1974

Käesolevaga registreerin ennast reisiks Kanadasse.

Perekonnanimi ..... Eesnimi .....

Aadress .....

Telefon kodus ..... tööl .....

Kaasasõitjate nimed:

1) ..... vanus .....

2) ..... vanus .....

3) ..... vanus .....

Soovin sõita: Montreal ☐ Torontosse ☐

Alustan lendu reedel 28. juunil Stockholmist ☐ Göteborgist ☐

Tagasilend toimub pühapäeval 21. juulil.

1974

allkiri

Koos registreerimisega tasuda registreerimismaks kr. 200:— isikult Nyman & Schultz/Nordisk Resebureau AB postgirole 2115-4 või bankgirole 700-1340. Talongile märkida "Estlandare Kanada".

Stockholmi Eesti Algkooli õppenõukogu 1974 kevadel. Esireas vasakult Arne Broberg, Leida Laan, koolijuhataja Udo Juano, Anne-Mari Asker ja Harri Küsk. Teises reas vasakult Jaan Ruusa (asetäitja õpetaja), Tüü Nurk, asjaajaja Astrid Sirotkin ja abijuhataja Henno Kirikmäe.

Uudiskirjandus

EKKI AASTARAAMAT

Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi Aastaraamat I (tegevtoimetaja - Paul Laan) on pühendatud Instituudi auliiklikele Marie Underile. Poetessi loomingust kirjutavad Karl Ristikivi - ballaadidest ja kogust "Sinine puri" - ja ungari kirjandusteadlane Emery E. George, kellelt on võrdlev uurimus inglise keeles: Under, Ahmatova, Sachs, Levertov. Four Women Poets of Europa and America - a Problem in Verbal Symmetry.

Pikemate kirjanduslike essee-dega esinevad veel Ristikivi (Neljast "arbuust") ja Asta Willmann (Eesti luulest moodse Lääne-Euroopa luule lähtealuste valguses). Henno Jäneselt on postuumselt ülevaated Tuglase ning Liivi elust ja loomingust. Felix Oinas kirjutab eesti rahvaluulest.

Keele alalt käsitleb Julius Mägieste uurimuslik artikkel mõningaid vanu eesti uudisõnu, Ilse Lehist kirjutab prespositsioonidest eesti keeles, Fanny Silvers probleemidest Pascali tõlkimisel, Joh. Aavik erinevusest eesti õigekeelsuse sõnaraamatus. J. Mägiestil leidub veel pikem ülevaade eesti rahvuslikest teadest paguluses, Artur Adson esitab isikulisi andmeid Jakob Hurda ja ta bikaasa kohta.

Henno Lender avaldab saksa-keelse väljavõtte Kanepi praosti J. Falcki poolt esitatud praostkonna 1905 aruandest ja Martin Lipu vastuse seal tema vastu esitatud süüdistustele, mis mõlemad valgustavad meeleolusid 1905 sündmuste paiku. Evald Mänd kirjutab Anna Ahmatova "Reekviemist" marie Underi tõlkes. Uneks pikemaks kaastööks aastaraamatus on Rain Rehase uurimus Eestist pärineva ja rahvusvaheliselt tuntud kunstniku Michel Sitteli (1469-1526) kohta. Tööd on rohketelt piltidega illustreeritud.

Edasi leidub aastaraamatus vestlust Jänes, Willmanni ja Kurlesiga Willmanni, Jänes ja Ramniti sulest ja kriitilisi mõtteid Willmanni näidendist "Jumalate mõistatus" Mardil Valgemaal koos autori vastulausega.

Lõpuks annab Paul Laan ülevaate Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi eesmärkidest ja tegevusest. Iga kaastöö on varustatud inglise-, saksa- või prantsuskeelse kokkuvõttega. Aastaraamatu ulatus 384 lk., hind Rootsis kr. 40,-, mujal vastavalt rahakursile.

Tellida: Instituut for estnisk språk och litteraturforskning, c/o Stockholms universitet, Finska inst., Pack, 104 05 Stockholm 50, tel. 08/15 01 60/1338, postitilrõ 35 45 37-3. Müügil ka Eesti Kultuuri Koondises, tel. 08/11 31 16.

EESTI KOOL 1974

Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühingu on käesoleval aastal välja andnud oma järjekordse aastaraamatu "Eesti Kool 1974" Johan Ungersoni toimetusel. Väljaanne on pühendatud koolitegelasele William Mullale ning ilmub samal ajal Ühingu 25. aastapäevaks. Mitmekesisest sisust võiks nimetada järgmisi artikleid nende paguluse järjekorras: Els Oksaar - Sotsio - ja psühholingvistilisi täheldusi kaksikeelsusest, Olav von Zur - Mühlen - Keelele õpetamine tänapäeva rootsi koolides, Valter Tauli - Johannes Aavik, Eesti suur keeleteadlane, Karl Ristikivi - Piik kaardile (1972 ilmunud Eesti seltsikaardist), Juhana Tork - Eesti laste intelligents, Edgar martens - ÜEP õpetajate päevad, Joh. Ungerson - Fotosüntees ja respiratsioon artikkel metsas, Gustav Ränk - Mõis Eesti ajaloo ja kultuurimaastikust, Bernard Kangro - Luulest, poetikast ja luuletusest, Henno Jänes - Eesti kool Rootsis, Aksel mark - Demokraatia rakendamise, helga Kerstell - Keeleõpetuse meetodika probleeme, Indrek martinson - Aatomifüüsika energiliste loomidega, Kalju Lepik - Kolm laulu, Aadu Kaissaar - Eesti kaardi kasutamiseest maaleaduse õpetamisel, Ivar Paljuk - Ehituste terminograafiline, William Muid - Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühingu 25 aastat, Vaiko Lugas - Eesti õpetajate Keskkõhingu delegaadina Jamaical, Helga Kerstell - Kooliõpetajate kongress Viinis, helga Kerstell - Eesti õpetajate suvekursused Rootsis, helmi Eller - Henno Jänesele mõeldes, Paul Laan - Tähtpäevi (Märkmeid kaneksa eesti pedagoogi elu ja tegevuse kohta). Iga artikkel on varustatud inglise- või saksa keelse kokkuvõttega ja illustreeritud autori pildiga.

Väljaannet võib tellida Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühingult (tel. 15 01 60/1338) või makstes hinna kr. 20,- ülikoolilektor W. Grossthalil nimele postitilrõ nr. 53 53 7-7. Müügil ka Eesti Kultuuri Koondises (tel. 11 31 16).

Linda Laura Fait valiti Marshfieldis Massachusettsis kohalike gümnaasiumiõpetajate lõpupeo "kuningannaks". Tütarlapse ema on eestlanna.

Endel Kärmas, professor Rutgersi ülikoolis New Jerseys USA-s, juhtis Minneapolisese üleamerikalist toidukeemikute sümposiooni.

Marret Mägieste abiellus San Francisco James Matthew Cayaga.

Eva Kallas Montrealist külastas Stockholm.

150 aastat Eesti malet

Nagu Tallinnas ilmuv "Sovetskaja Estonija" omas tagasisivaates malemängu arengule Eestis märgib, tuleb malemängu alguseks lugeda 1820. Esimeseks malemängijaks olid sakslased keelmees Wiedemann, kellelt malemängu õppisid varsti ka lualuusa dr Kreutzwald ja Faehmann.

Kuigi Wiedemann oli õppinud malemängu, puudus eesti keeles mängu nimetus. "Male" ja "malemängu" sõnad tuletas F. Wiedemann, kes enne nende sõnade leitud malet ja malemängu nimetas "sõjamänguks puigakes-tega". Male sõna eksisteerib alles 1883. aastast alates eesti-saksa sõnaraamatus.

Vaatamata sellele, et malemäng oli Eestis läinud sajandi lõpul väga väheselt tuntud, külastas suuremister Tarrash Tartut 1883 andes väheste malesõprade rõõmks Tartus ka avaliku malematshi, kus turniir toimus 25-elt malelaual. Paar aastat hiljem, nimelt 1886 külastas Tallinat tollaegne vene maleduur M. Tsigorin, kus mängis sealsete esimeste eesti malehuvilistega. 1904 asutati Tsigorini algatusel Tartus koguni tema-nimeline malemängijate organisatsioon. 1913 viibis Eestis, nimelt Tartus ka teine omaaegne malekuulsus H. Kanellblanka, kes võitlusel Tartu maletajatega võitis 20 partiit, kaotas 5 partiit ja sooritas 3 viiki.

Toetage Lõuna-Rootsi E. Maja!

A/S Lõuna-Rootsi Eesti Maja aktsiate tellimisleht

Käesolevaga soovin osta A/S Lõuna-Rootsi Eesti Maja aktsiaid a Rkr. 100.- ja tasun asjaajajamiskulude Rkr. 10.- igalet aktsiaalt (kokku Rkr. 110.-). Samaaegselt palun mind kanda aktsiaomanike nimestikku.

Soovitud aktsiate arv

Tellitud aktsiate ja asjaajajamiskulude arvel tasun Rkr.

samaaegselt käesolevaga / hiljemalt järgmiseks kuupäevaks

postgiro arvele nr. 16 01 10-3 / pangavarvele nr. 418-9122 / lisan pangatsheki / rahasedelid. (Soovitav alla kriipsutada!)

(koht ja kuupäev)

(allkiri)

Täielik nimi ja aadress:

AB Lõuna-Rootsi Eesti Maja, c/o M. Laas, Boels väg 5, Hjärup, 222 48 Lund. telef. 040/46 53 85, portgiro 16 01 10-3.

Refleksioone

AJAKIRJANDUSLIK VESTIVOSU "Meie Post", milline erandina omasarnaste hulgas suudab ilmutada ilma kandvate kuulutuste ja lugede järele, peab joont, mis juba varem on tähelepanu äratanud: respekt ja aukartus kodumaa

okupantide ees, kibedalt vitsad aga pagulaseestluse üritustele ja institutsioonidele, olgu siis tegemist Vabariigi keskkorraldajaga, Eesti Maja ja keskkorraldajaga või eesti ajalehega.

Mis Eesti Päevalehte puutub, siis vaatamata, et sõnumeid sellelt laenatakse, siis on hoiak vaenulik. Põhjus: nii EPL kui ka Teataja on tähelepanu juhtinud kummalsustele "Meie Posti" sisus ja väljandmises, milline oma uues juhatuse koosseisus näib end ette valmistavat "globaalsusele".

Viimases, selle aasta neljandas numbris järgib toimetaja oma harjumustele ja kritiseerib, et Eesti Päevaleht on taotlenud kolmandat korda produktiooniootust ja parastab saadud "ei" puhul. Milles toetust, kui leidub teisi "eestikeelseid ajakirju", mis samuti riigilt toetust ei saa ja "oma nõu ja jõuga läbi ajavad" ning mis katvat 90 protsenti eesti rahvusgruppi lugejail.

"Ei keegi neist pole mõne toetuse mittesaamise pärast kogu rahvusgruppi diskrimineeritaks lugend" ütlev "ajaleht" mille näe number ilmus mai/juuni vahetusel.

Samal ajal kui näit. EPL on ilmunud üle 40 numbril. See aga tähendab kuluisid ulatuses, mida "Meie post" salapärasest metseenidki ei oska aimata. Need kulud on samased kogu rootsi pressil ja riigivõim on pressi produktiooniootust seadnud just niivõle, mille seadus ette näeb.

Ja ei ole juhus, et ka Eesti Päevaleht asub just sellel nivool, sest et ta ainsana eesti perioodil test väljaannetest kuulub teileise pavaajakirjandusse. Eestlastel on just seda vaja, mitte aga vestivõsusi "Meie Posti" või okupantide "kulu ja kirjadega" "Kodumaa" tüübit.

PIKEMAS INTERVJUUS tõstab "Meie Post" esile Uppsala ülikooli Soome-Ugri Keelte Instituudi raamatukogu juhatajat härra Johanes Raagi, kes selles ennast tutvustab kui peamist eesti keele eluõiguse eest võitlejat ja nii Uppsala kui Lundi ülikoolidele eesti keele kui õppeaine väljavõtteajat.

Johannes Raag, eestlastele varasemast tuntud sootuks teistest ühendustest, pörkus kriitikale, kui ta ülikooli instituudi asju ajas koos N. Liidu saatkonnaga Uppsalas korraldatud nõukogude raamatunäituse ajal, kus ei puudunud poliitilise propaganda elemendid, ründab nüüd omakorda "ühte meie lehest" (ta nimetab nii EPL-i).

kes olevat teda julgenud nimetada näituse komisariiks, ilmselt õndsa teadmatuses, et näituse komisar läänemaailmas ei tähenda politruuki vaid on a n i m e t u s näituse peakorraldajale.

Kui paljudel näitustel näit. kadunud Madis Üürile aga on selle teadase seisundile pretendeeriva solvumise taga mitte ainult teadlasele ebakohane teadmatuse, vaid mingi ettekujutus, et ainult vene saatkonnaga koos korraldajatele näitustele pannakse komissare...

Et ta trükiviga emakorda Eesti Päevalehes harimatuseks tahab tembeldata, siis oleks tal kohane punase pliatsiga läbi käia isenda intervjuu ja kogu "Meie Post". Veel parem: seda võiks teha mõni tõeline keeleteadlane. Kui ei ole aega ette valmistades uur ekspeditsiooni Petroskoi kaudu Tallinnasse üle raudestide.

IMESTAMANA PANEB veel, et intervjuueritav süüdistab eesti ajakirjandust ja valikkust "kolmekümne aastate vapside vaimus", olles ise tulnud Scorezeny SS-ellitusest! Ime siis, kui ta on kaotanud noorte toe, nagu ta kurdab. Ja eesti avalikkuse.

Ta kurdab, et ta saab "vastu pead", ent jagab ise hooliga hoope. Kas eesti keele päästmiseks ja hüvanguks või eneseupitamiseks? Kas kujutab ta endale ette eesti keele säilumist ilma ajaleheta?

Enese prohvetlikkuulutamine on kardetav asi, eriti kui ollakse valeprohv.

KJ

Tiiu Kroll kandidaat valimisil

SYDNEY (EPL) - Austraalia parlamendivalimistel esines kandidaadinna senatisse väljaspool erakondi ka Sydney tuntu eesti aktivine noor Tiiu Kroll, kes on kohalikku Eesti Selsi esimees ja ajalehe "Meie Kodu" vastutav toimetaja.

Pääsesid läände

Okupatsioonivõimude loal külastas Rootsis sugulast Sirje Kuusk, tütar Helene Henrikson ja poega August Lindegrön. Isa matulatel viibis August Voldemar Tõkman.

Ameerikas viibis sugulase juures Jelena Pitsner.

Johannesburgi Eesti Seltsi juhatus. Vasakult sekretär Tiit Kadak, esimees Valja Linari—Linholm ja laekur Elsa Paulson.

Johannesburgi Eesti seltsist L. — Aafrikas

JOHANNESBURG (EPL) — Johannesburgi Eesti Selts pidas hiljuti oma 23-nda järjekordse aastapeakoosoleku, millel juba neljandat korda järjest valiti tagasi senine esimees pr. Valja Linari-Linholm, kes samal päeval pühitses ka oma 60. a. sünnipäeva. Juubilarile andis tähtpäeva puhul üle Seltsi tervituse ja kingi vanim liige dr. K. Krass (Krasnokutsky), ja hiljem meenutati mõndagi üheskoos läbikäidud pikast teest.

Paljude eesti organisatsioonidega võrreldes ei ole Joh. E. Selts kunagi suur olnud, kuigi kord lähenes ka tema liikmete arv juba 40-le, kuid seda enam on püütud ka väikese liikmete hulga juures Eesti nime tutvustada ja seda väärkalt üleväl hoida. Oma tegevuse kestel on võetud osa mitmest sinisest rahvusvaheliselt korraldatud ühisüritusest ja nõupidamisest, on jõudnud saada teotust sõjaväelastele, on koos Kaplinna ja Rodeesia Eesti Seltsidega välja antud 2. bülletääni (Lõunakaar I ja II) ja on peetud sidet ka kohaliku Soome seltsiga: aga ülekõige on korraldatud suur hulk sõnalise ettekande ja muusika õhtuid, milledest E. Vabariigi aastapäeva pidulik tähistamine on olnud igal aastal eriti oodatud suursündmuseks.

Nüüd on Seltsi liikmete arv tun-

duvalt kahanenud ja praeguseistki asuvad mitmed juba eemal (prof. dr. M. Truu — Grahamstownis, Kapimaal, P. Reinart — Nataalis ja perek. J. Aavisto — Vanderbijlpargis). Kuid sellele vaatamata jätkub SELTSI tegevus Eesti nime all ka väiksemas koosseisus, millele mitmedki Seltsi liikmed ka isiklikult palju lisa annavad (prof. dr. A. A. Linari-Linholm — rahvusvaheliselt tuntud teemantide uurija ja eriteadlane, pr. V. Linari-Linholm — lauljanna, nende tütar pr. Tuulike Shaw — dipl. klaverikunstnik, viimasel ajal ka lõhjutunde autor kohalikus ajakirjanduses ja raadios, dr. K. Krass — lauljanna, jt.)

Johannesburgi Eesti SELTS on registreeritud kohalikus organisatsioonide ametlikus nimestikus ja on ka liige Ülemaailmses Eesti Kesknõukogus. Hiljuti oli Seltsi mureks levitada ka siin Konstantin Pätsi Aasta puhul raamatut Estonia — Story of a Nation, mida aga kahjuks ükski sinne ajaleht ega ajakiri ei refereerinud, küll aga paigutas Johannesburgi Linna- raamatukogu need oma kolme haru- raamatukogu lugemislaua.

Ja nüüd elatakse siingi kaasa II Ülemaailmsete Eesti Päevade eeltoodele lootusega, et ehk võimaldub ka siit mõnelgi isiklikult 1976 sinna pidustustele sõita.

Metsakodu juubelipidu jaanipäeval 22. juunil

Tänavune kevadsuvi on üritustele arvuult olnud rekordiline, sest pole möödunud ühtegi nädalalõppu ilma et midagi ei toimuks Metsakodus. Maleva Nõupäevad ja kursus, mitmed ehitustalgud, Naabrite päev ja viimasena spordi- ning laskesportilaager, Skaudisõprade päev — kõikjale on jatkunud suurearvuliselt osavõtjaid. Ja juba alustab tegevust järjekordne Leerilaager.

Kõige selle kõrval ei ole unustatud eeltoid juubeliaasta kõrgpunktiks — Suviharjapeoks. See juhatatakse sisse juba reede õh-

tul, 21.6. filmide näitamisega Metsakodu ajaloost.

Laupäeval, 22. juunil toimuvad peamised pidustused jumalateenistuse ja aktuse osaga, solistide esinemisi. Järgneb spordimänge ja võistlusi ning lõpuks lõkkeõhtu ja tants. Täpsem peokava avaldatakse meie lehe järgmises numbris.

Varugem juba nüüd jaanipäev ja Võidupüha sõiduks Metsakodusse, kus alati midagi juhtub, kus loodus on kodumaiselt kaunis ja kus on piiramatuid võimalusi telkide püstitamiseks ning autode parkimiseks!

Leimateated

Sydney's suri 3. veebr. Alla Rolier, n. Timberg, sünd. 10. jaan. 1896 Vellise vallas.

Sydney's suri 23. veebr. loomaarst ja mikrobioloog Kallistrat Liik, sünd. 16. märtsil 1908 Vorus.

Tartus suri 8. veebr. Eldride Vaha, n. Urm, sünd. 29. märtsil 1902 Tartus.

Tartus suri 9. märtsil Linda Jaaniste, n. Oja, sünd. 1. märtsil 1891 Arulas.

Pärnu-Jaagupis suri 10. märtsil Madis Kaabus, sünd. 18. apr. 1896 samas.

Unustamata armast abikaasat

Maria Edith Mänd'i

mälestab sugavas leinas tema 1 surma-aastapäeval 13. juunil

MADIS

Meie armast sõpra

Friedrich Tammar'it

leinavad

MEERI ja JOHANNES
RANDMA

Armast onu, tädipoega ja sugulast

Mihkel Hannus't

Sünd. 7.2.1890 Vilsandis
Surn. 27.5.1974 Hawaiis

mälestavad leinas

OSKAR HANNUS

ARTUR VILVAL

LEONTINE KARM

PAULINE LIGGI

KARL LIGGI

EMILIE TEÄR

ADELE TEÄR

Perekonnad:

JAAN TEÄR

ERNST VILVAL

KARL VILVAL

JOHANNES MÄNDER

Head sõpra

Friedrich Tammar'it

mälestavad

ELMAR ALAJAAN

ALEKSANDER PALS

EDUARD TANK

abikaasadega

MEETA KOEL

lastega

Lahkunud armast perekonnasõpra

Friedrich Tammar'it

mälestavad kurbuses

LEELJA SEENSALU

laste ja lapselapsega

VILMA ja GUSTAV LUNT

laste ja lastelastega

Armast

Friedrich Tammar'it

mälestavad leinas

GUIDO SIROTKIN

perekonnaga

LEO TIMPKA

perekonnaga

ASTA BRANDSTETTER

UDO JUUNO

Armast

Leopold Johanson'i

Sünd. 26.8.1914

Surn. 31.5.1974

mälestavad kurbuses

HULDA

LAIN

FERDINAND

JOHANNES

Minu armas abikaasa, meie hea isa

Friedrich Tammar

Sünd. 12.10.1900, lahkus meie keskelt 1.6.1974

Leinas

MAGDA

PRIIT ja MATTI

Haud mälestust ei mata!

Matusetalitus toimub teisipäeval, 11. juunil kell 13.00 Vantöri kirikus Högdalenis.

Kallist venda ja onu

Friedrich Tammar'it

mälestavad sugavas leinas

ÕDE PEREKONNAGA Eestis

ÕDE PEREKONNAGA New yorgis

SUGULASED

USA-s ja Kanadas

Armast sõpra

Friedrich Tammar'it

mälestavad leinas

ELLA, EVALD ja UKU

Unustamata armast õemeest ja onu

Friedrich Tammar'it

mälestavad leinas

AINO ja ENDEL

ENE, JACQUES ja OLAV

Unustamata armast venda

Heino Sinivee'd

Sünd. 25. 12. 1901 Toolsel

Surn. 28. 5. 1974 Borås

mälestab sugavas leinas

OLGA LANTOV

Leinateated

Armas

Rosalie Lee

Sünd. 25/11 1899 Eestis
Surn. 1/6 1974 Stockholmis

Mälestavad leinas

ÖDE ja OMAKSED
Eestis

Perekonnad:
JOH. SEPP
JOH. MÜHLBERG
Rootsis

Pika raske haiguse järele
lahkunud armas abikaasa

Erik Kaarmann

Sünd. 16/11 1896 Tallinnas
Surn. 23/5 1974 Stockholmis

Leinavad sügavas kurbuses

RITA
SUGULASED
Kanadas ja Saksamaal

Matusetalitus toimub esmaspäeval, 17. juunil kell 13.15
Räckska krematooriumi
vähikes kabelis.

Armast sugulast

Friedrich
Tammar'it

leinavad

MARIA ja ALEKSANDER
perekonnaga

HELJO ja REIN
lastega

JOHANNA, HILDA

Mälestan sügavas kurbuses
oma armast abikaasat

Riho Vari't

tema III surma-aastapäeval 8.
juunil

HELMIA

Toetus...

Algus lk 1

grammist. Esimese 36.000 dollari ulatuses, eesmärgiks on välja arendada kõrgemate õppeasutuste astmel kasutatavad materjalid, mis on tarvilikud ka alg- ja keskkariduslikele tasemele mõeldud materjalide koostamisel. Sellest on kavandatud 15.000 dollarit uurimiseks ja uurimistulemuste trükiti avaldamiseks, 8000 dollarit eribibliograafia koostamiseks ja 3000 dollarit konverentside toetuseks.

Teise programmi sihiks 44.000 dollari ulatuses on valmistada materjale alg- ja keskkariduslikele astmel. Sellest 15.000 dollarit on mõeldud õp-
materjalide koostamiseks üldiselt, 21.000 dollarit keele õppematerjalide valmistamiseks ja uute keeleõpetamise meetodite väljatöötamiseks ning 8000 vastavaid materjale kutsujate õpetajate väljaõppeks.

Kolmanda programmi eesmärgiks 20.000 dollari ulatuses on välja arendada Eesti Arhiivi kogud järgmistel aladel: Ühendriikide eestlastkonna trükised, ingliskeelsed materjalid eesti ainetel ja pärast 1940.a. läänest immunud eesti perioodika.

Neljas programm 20.000 dollari ulatuses on kultuuriliste küsimustega tegelev, kusjuures on nähtud ette igasuguse materjali kogumine ja kättesaadavaks tegemine, silmapaistva eesti kirjanduse tõlkimine ja kultuuriliste ürituste toetamine.

Viienda programmi sihiks 8000 dollari ulatuses on toetada eesti ainelisi uurimusi üliõpilaste ja teaduslike edasiõppijate poolt. Kuues programm 17.000 dollari ulatuses on mõeldud eesti kohalike ühingute tegevuse toetamiseks, kuid kaudsest. Summad ei ole antavad otse ühingutele, kuid on võimalik korraldada mitmekesiseid töösminare, näiteks rahvatantsu, laulu, teatri või ka pedagoogika alal.

Küsitavast üldsummast on määratud 55.000 dollari programmi administratiivseks läbiviimiseks, kusjuures kaks aastat kestva üldkava rakendamiseks on ette nähtud täisajalise tööjõu palkamine ja büroo moodustamine.

Sugulast ja omaküla sõpra

Leopold
Johanson'i

Sünd. 26/8 1914 Arakülas
Surn. 31/5 1974 Torontos

mälestavad sugulased

JETTE ja HELDUR KAISLA

Rootsis

IDA, ARVET, OTTO, OSKAR,
HELGI ja ELLEN JOHAN-
SONID
Kodumaal

Sõbrad Rootsis:

NETTE ja GUSTAV
PAALBERG

HELMUT PÄRG abik.

VOLDEMAR LINDSTRÖM

abikaasaga

HUGO PÄRNITS

abikaasaga

ENDEL LINDSTRÖM

abikaasaga

HULDA UIBOPUU

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Peapiskoplik kog., peajumalat. 9/6 kl. 9.30 Jakobis, kog. õp. kaastegev teol. stud. Saag, orell H. Kiisk, laulur.

GÖTEBORG: Gbg ja L-Rootsi kog. eestlaste-lätlaste küüditatute jumalat. 14/6 kl. 19, õp. Rebane ja Treus, Gbg Meeskoor E. Tarjuse juhataja, lauluühed.

GÖTEBORG: St. Pauli küüditatute jumalat. 18/6 kl. 14 õp. Wlund, solist, lauluühed.

HALMSTAD: Olau Petris küüditatute jumalat. 15/6 kl. 16.30, õp. Rebane, lauluühed.

EESTI AP. ÕIG. KIRIK

ESKILSTUNA: St. Anna kabelis Haleniig. 1 kõikide pühakute p. ilturgia 9/6 kl. 11, ülempr. Nael.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Ansgarii, Kungsholmsg. 23 jumalat. 9/6 kl. 16, kohal. vennad.

STOCKHOLM: Nelipühi Kirik, Brävallag. 11, 9/6 kl. 11 jumalat. A. Söderlund, koor, kvartett, Kristuse surma mälest. Kog. tund. 11/6 kl. 19 palve- ja piltit.

STOCKHOLM: Norrmalmi Bapt.-Kirik, Norrtullsg. 37 jumalat. 9/6 kl. 14. O. Targamaa.

ALINGSÅS: KFUM, Östra Kyrkog. 8B jumalat. 9/6 kl. 11 A. Hell.

BORÅS: Blåbandet, Stjärnsköldsg. 5 jumalat. 8/6 kl. 18 ja 9/6 kl. 10, V. Orav laulab-tunnistab.

ESKILSTUNA: Elimis jumalat. 9/6 kl. 15, O. Loogna.

GÖTEBORG: Smyrna, Parkg. 1 piltit ja palvet. 8/6 kl. 18.30, S. Nihelmu. 9/6 kl. 17 jumalat. A. Heil, solist H. Viisaa ja tsittra-õed, kl. 15kog. tund.

GÖTEBORG: Linnea-kirik, Linnégat. 35 jumalat. 9/6 kl. 11 Rohtla.

NORRKÖPING: Tabernaakel, Kungsg. 26 jumalat. 9/6 kl. 13 E. Medri jt. Betanla, Bräddg. 54 palvet. 8/6 kl. 17 kõnet-laulu heilindit.

UPPSALA: Korskyrkan, St. Persg. 26 jumalat. 8/6 kl. 15.30, Targama.

STOCKHOLM

Pensionäride väljasõit

Pensionäride ühingu liikmete ühine väljasõit laevaga Björköle toimub esmaspäeval, 17. juunil. Arasõit kl. 8.00 S/S Norrskärliga Riddarholmskajenilt. Kogunemine kl. 7.30. Sinna sõit metrool "Gamla Stan" jaama, kust laeva juurde ei ole kaugel minna. Piletite arv on piiratud ja sellepärast on piletite ettetellimine tingimata tarvilik enne 14. juunil tel. 38 68 60. Piletit ettetellimine on siduv, st. kui tellija piletit kasutamata jätab, on ta siiski kohustatud ühingu tasume selle hinna 3.-. Ettetellitud piletid saab kätte laeva juures hr. Troonilt. Laev on Riddarholmenis tagasi kl. 18. Täpsemad andmed väljasõidu kohta leiduvad "Välkommen!" numbrutes 4 ja 5.

Fr. Tammar surnud

Stockholmis suri 1. juunil Friedrich Tammar, sündinud 12. oktoobril 1900. Fr. Tammar oli Stockholmis tuntud bridzhimängija.

Ta töötas kuni 1968.a. LM Ericsoni juures kontrolörina. Eestis oli ta Kaitsejõud Tallinna Maleva orkestrijuhataja ja samal ajal ka Kaitsejõud orkestri inspektor. Leinana jäavad abikaasa ja kaks täiskasvanud poega.

Emadepäev Boråsis

Ann-Christin Runstedt ja Merike Art maikellukesi emadele rinda kinnitamas (Foto E. Art).

BORÅS (EPL) — Boråsi Eesti Seltsi poolt korraldatud emadepäev toimus 23. mail Caroli koguduse majas. Seltsi esimees August Jakobson ütles oma avasõnas kokkuvõttes: Oleme kogunenud siia, et tänasel emadepäeval meenutada ja austada eesti ema. Mõtlemine tagasi ka möödunud aegadele ja nende oleudele kodumaal, kus taluema oli esimene, kes hommikul üles tõusis ja tareukse avas. Tal jatkus tegevust kogu päevaks. Peoreema oli ka viimne, kes õhtul tahtis suigeks. Ema kohustuste hulka on alati kuulnud laste kasvatamine ja õpetamine, et nad areneksid lugupidanud kodanikeks.

— Kui väljendame sõnades oma austust emale, siis helisevad need meie kõrvus ainult lühemalt aega. Aga meie vaimulikesed, kes on oma sügavaim mõtted oma austamisest paberile pannud, on meile säilitanud väärtusi, mis püsivad põlvest põlve kui kustumatu varu.

A. Jakobson esitas seejärel Gustav Suitsu lõuna-eesti murdesil luuletuskas, mis põhendatud emale. Ka meenus ta Lydia Koduliat ja tema austavat luulet emale.

Õpetaja Oskar Kodres näitas kujukalt oma vaimulikes kõnes, kui tähtis on lapsele ema arm. Ta lõi näitena oma lapsepõlve-kodu lähedusest päritoleva juhtumini, kus ühe orvuks jäänud väikese tütar-

lapse kõrvu oli jäänud Ameerikast pärinev laulusalm, et kusagil leidub raudtee, kust rong viib lapsukest tasuta ema juurde taevallinnas. See laulusalm oli läinud lapsele niivõrd südamesse, et ta ühel päeval mõne väikese asjakese pakki pani ja oma kasuema juurest teele astus, lähemasse raudteestaama, kust rong teda ema juurde viiks. Rongi sõites tuli konduktor ja nõudis väikeselt tüdrukult piletit, mida tal aga polnud. Kui laps oli oma loo taevallinna minekust ära jutustanud, püüdis konduktor väikesele tütarlapsele seletada, et rong ei vii teda mitte taevallinna ema juurde, vaid et tal tuleb siiski tagasi minna oma kasuema juurde. Lapse emaarmastus vapustas konduktorit niivõrd, et ta oma usku muutis.

Boråsi pensionäride laulurüüpp esitas hr. Rõmmeli juhatusel kolm laulu: Üks kask meil kasvab õues, Kodulaul ja Toomed on järve rannal. Pr. Helene Sagrits deklameeris oma kodukohast päritoleva üldsusele tundmatu lauleja rannalaulet, kuhu oli põlmutud ema armastust laste vastu ja pahameelt mere vastu, mis oli talt poja võtnud.

Seejärel serveerisid daamid emadepäevast osavõtjatele kohvi. Istuti kaua kohvilauas. Aga enne kui lahku, kogunes pensionäride laulurüüpp veel kord ja laulis Lahkumislaulu.

ART

Noortekongress ... Algus lk 1

seega kahandab seda lugejasa-

lust on eesti kirjasaal.

Selle vastu on aga suuremates keskustes eesti noored hakanud kokku hoidma ja tunnevad ühtekuuluvust, kuigi nad otseselt ei ole seotud kultuuriliste eluvaldustega. Dr. Sermat leidis, et sellise eestluse eluiga saab olla vaid lühike ja see ei jäta jälgi ei kultuuri ega ajalukku. Eesti identiteet on tunnet ei saa seepärast arendada vaid sõprusõhtutega, vaid ka praktilise kultuuritegevusest osavõetuga.

Laudkonnavestluses "kas olla või mitte olla eestlane" leiti, et eestlus ja patriotism on kaks erinevat asja noorte ja vanade vaatevinklist, kuna noored ei saa end identiteetseid otseselt kodumasaaga nagu vanad. Koolides samal ajal rõhutatud internationalismil ja õpetatakse, et nationalisml on kurjast.

Kokkuvõttes leiti siiski, et eestlane on küll raske olla, see ei lange iseenesest süle, kuid see on siiski teatud paratamatus, mille eest põgeneb ei saa.

Kongressi resolutsioonides peeti vajalikuks uue koondava organisatsiooni loomine nendele, kes on ja mitte ei ole üliõpilased, tugevamat diskussiooni vanematega, et arendada oma eesti keelt, kuna keel on eestlase säilitamise oluline tegur,

samuti leiti, et vanemate kohus on juba varakult suunata eestlast eesti noortekoostööorganisatsioonidesse, kus tingimata peab valitsema eesti keel.

Edasi rõhutatud, et eesti keel ja kultuur on olulised, mispärast noored peavad olema sellega kontaktis. Tuleb austada E.V. demokraatlikku põhiõigust, millest lähtudes noored protesteerivad igasuguse kultuuritsensuuri ja käsen-keelan-mentaliteedi vastu.

Kuna käesoleval konverentsil sõna võtjate hulgas oli ka mitteenõrri, siis tehti ettepanek, et järgmisel kongressil on ainult noortel endil sõnaõigus, vanad võivad olla vaid pealkuulajaks. Toomas Marley ettepanekul sellist otsust siiski vastu ei võetud. Ta rõhutas nimelt, et kui noortel nagunii ainukesena on hääleõigus, siis ei ole põhjust vanadele sõnaõigusest keelduda.

Pooldati üliõpilaskoostööorganisatsioonide loomist, samuti generatsioonivahede tasandamist. Soovitati abielusid eestlaste vahel ja nagu õp. Taul nahtas ühes ütlis, "älainuit viimases hädas, kui noor on juba üle 65 a. vana, abielulust muulastega".

Kongress lõppes eesti hünni laulmisega.

Televisiooni programm

TV Lõrdag

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskpräkiga program.

14.40 Lasten TV: Seitsemän veljeks jätusnu. Väril.
Barnprogram: De sju brödernas barndom. Färg.

15.05 Hottto Kaalo ja Anneli Sari. Hottto Kaalo och Anneli Sari – sång, musik och dans.

15.35 Tili häst. Färg. Mera voltarbete, vändning på framdelen och ryggning.

16.00 Friidrott: Sverige – Norge – Östtyskland. Färg. Direktsändning från landskampen på Stockholms stadion. Bo Hansson och Sven Plex Petersson.

16.00 Friidrott: Sverige – Norge – Östtyskland. Färg. Direktsändning från landskampen på Stockholms stadion. Bo Hansson och Sven Plex Petersson.

18.00 ca TV-nytt, väder. Friidrott: Sverige – Norge – Östtyskland, forts. Färg.

18.30 Skoldpadd. Färg. I Indiska Oceanen utanför Madagaskars kust ligger "Skoldpadd".

19.00 Aktuellt i veckan. Färg. Textat.

19.30 Australien: Ett modernt industriland. Färg.

20.00 Konstverk berättar. Färg. Om tre motiv hos Ivar Arosenius. Den första krogen. Livet och döden samt självporträtt med blomsterkrans, berättar Lennart Rudström.

20.10 Skänk en slant. Färg. Radiohjälpens önskeprogram 90 1960-6. TV-tittarnas önskelister presenteras ikväll av Rolfe Stoltz och Lars-Gunnar Björklund.

21.00 Aktuellt, väder.

21.30 TV-nytt.

21.35–22.45 Vilda Västern: Veteranerna slår till igen. Färg. Regi: George McCowan.
I rollerna: Walter Brennan, Fred Astaire, Andy Devine, Chill Wills, Edgar Buchanan.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.

17.30 Ljöljliga familjerna. Färg.

18.00 Det här är vi. 3. Om samerna i Finland.

18.30 Stoppa pressarna! Färg. Vitsiga veckans virriga världsreportrar skojar med England och sig själva.

19.00 Den öde öken. Färg. Namibien vid sydvästafrikas kust saknar till synes alla förutsättningar för liv. Trots detta lever i de oändliga sanddynerna insekter, ödlor och ormar.

19.25 Linnean – Smålands landskapsblomma. Färg.

19.30 Rapport med väder och sport.

20.00 Stanley och Livingstone – amerikansk långfilm från 1939. Regi: Henry King.
I rollerna: Spencer Tracy, Nancy Keller, Sir Cedric Hardwicke.

21.35 Stig Grybe show – underhållning med Stig Grybe och hans gäst-artister Berth Bohm, Desirée Edlund och Ake Harnesk. Färg. Kapellmästare: Egon Kjerrman.

22.25–22.30 TV-nytt, väder.

TV Söndag

16.25 Fokus. Färg. Textat.

16.55 Buster Keaton: Rodd, hopp och kärlek. Amerikansk komedi från 1927.

18.00 TV-nytt, väder.

18.05 Med Stolpe på Torup. Färg. Litterär frågelek med Sven Stolpe i ett slottsbibliotek. Domare: Professor Carl Fehrmann.

19.00 Kom som du vill och träffa Inga Gill. Kello, Lugo-Pelle, Dimitri Lapin. Small Town Singers och Nisse Hansens ork. Färg.

19.30 En ny kärlek. Människors vittnesbörd om Den Helige Ande – reportagefilm av Sievert Öholm.

20.10 "Heter Diktonius – luger som alla andra". Färg. Lyrik, prosa, dokument. Ett porträtt av skalden Elmer Diktonius tecknat av Lars Helander.

21.00 Aktuellt, väder.

21.30 TV-nytt.

21.35 Fotboll: Sverige – Schweiz. Färg. Sammandrag från landskampen på Malmö stadion. Bengt Grive.

22.25–22.55 Sportspegeln.

TELEVISION 2

15.30 Friidrott: Sverige – Norge – Östtyskland. Färg. Direktsändning från landskampen på Stockholms stadion. Bo Hansson och Sven Plex Petersson.

16.00 Friidrott: Sverige – Norge – Östtyskland. Färg. Direktsändning från landskampen på Stockholms stadion. Bo Hansson och Sven Plex Petersson.

18.25 ca TV-nytt, väder.

18.30 Saker och ting som flyger omkring – tecknad saga av "Häven".

18.40 Samspel i naturen. Färg. Överallt där det finns liv, finns det samarbete. Film från Sovjet.

19.00 Grubbelgustav.

19.30 Rapport med väder och sport.

20.10 Tjo och tijn och lite annat. Färg. Gammeldans och folkskådespår m m från Asbo Gården presenteras av Gnesta-Kalle och Bosse Larsson. Gästorkester: Bröderna Färm.

21.00 Hos Kiril-folket i Noegeria. Färg. Livet till vardags hos människor som tillhör en kultur i utdöende.

21.30 Kommissarie Keller – västtysk kriminalserie. "Tystnadsplikt".
I rollerna: Erik Ode, Günther Schramm, Reinhard Glemnitz, Fritz Wepper, Hans Caninenburg, Annelise Uhlig, Mathieu Carriere, Margarethe von Trotta m fl.

21.45 Kommissarie Keller – västtysk kriminalserie. "Tystnadsplikt".

22.30–22.35 TV-nytt, väder.

TV Måndag

18.10 Vill du lära dig segla? Färg. Lektion 5: Att lägga till och förtöja.

18.30 Alla dessa varför. Varifrån kommer vi och vart försvinner vi? Barn i vissa åldrar har stort intresse för födelsen och döden. Hur möter vi deras frågor? Beppe Wolgers, Maud Reuterswård och barnpsykologen Siv Boalt-Boethius samtalat med programledaren Boel Wennerberg.

18.55 Meddelanden.

19.00 De stora upptäcktsfärderna. Färg.
1. Christoffer Columbus – upptäckten av Amerika.

19.25 TV-nytt, väder.

19.30 Norsk teater: Miranda. Färg. En ung flicka finner plötsligt att den skyddande muren kring hennes problemösa tillvaro brutalt har raseras. En ny verklighet tränger sig på. Manus: Helge Hagerup. Regi: Per Bronken.

19.35 I rollerna: Hilda Njåstål, Marit Östbye, Elsa Lystad, Wilfred Brästrand, Björn Floberg, Harald Brenne.

20.30 LIP – aktion i elfte timman – reportage från Frankrike av Pea Holmquist och Carl Slättne om LIP-arbetarnas kamp för sina arbetsplatser och sin klockfabrik.

21.00 Aktuellt, väder.

21.30 TV-nytt.

21.35–22.30 Eldfågeln – modern version av den gamla ryska folksagan om "Eldfågeln". Färg. Musik: Igor Stravinskij. Koreografi och regi: Eske Holm.

Medv. bl. a.: Sorella Englund, Eske Holm, Johnny Eliassen. Danmarks Radios Symfoniorke. Dir. Ole Schmidt. TV-Regi: Lars Egler.

TELEVISION 2

18.30 Meta krabbor, pilka torsk, stampa orm och plocka musslor. Färg. Ett par varma sommandagar på en ö.

19.00–19.05 TV-nytt, väder.

19.30 Rapport med väder.

20.00 Fråga om medicin! Färg. Vad bör man tänka på inför semesterresan? Tips och råd för den miljon svenskar som skall resa utomlands på sin semester och även för er som stannar i Sverige.

20.30 Personakt A 9770 – Oskarsson, Karl Rune, alkoholist. Filmen är grundad på journalistteckningar och de medverkandes egna erfarenheter.

22.30–22.35 TV-nytt, väder.

TV Tisdag

19.05 Mayday – om hur sjöförrådningen arbetar. Färg.

19.25 TV-nytt, väder.

19.30 Meddelanden.

19.35 Karl i huset – engelsk underhållning med Paula Wilcox, Sally Thomsett och Richard O'Sullivan. Färg.

20.00 Inte bara paradiståg. Färg. För ett halvår sedan fick Papua-Nya Guinea inre självstyre. Vilka problem ställs det nya-landet inför, frågar Bo Bjelfvenstam.

20.40 Unga musiker. Färg. Gunnar Spjuth spelar gitarr. Neusiedler. Svit. Bach: Preludium c-moll. Sor: Menuett, op. 11. Villa-Lobos: Preludium.

21.00 Aktuellt, väder.

21.30 TV-nytt.

21.35 Uppdrag för K I: Skyddsänglar. na – västtysk kriminalserierättelse med Gert Günther Hoffman, Peter Lakenmacher, Hermann Treusch och Herbert Sueschka. Färg.

22.30–22.35 Jule, watt och pascal. Färg. 3. Mått för mat.

TELEVISION 2

18.30 Varma sommandagar på en ö. Färg.

19.00 TV-nytt, väder.

19.05 Stäm gitarren. Färg. 19.10 Ta ton! Färg. Spela gitarr och blockflöjt med Uffe och Clas.

19.30 Rapport med väder.

20.00 Företaget – engelsk serie. Färg. 4. Rodney Spurling och Peter Frame.

20.55 Anslagsstavlarna. Färg.

21.00 Vård – arbete – bostad.
Vi får möta personal och intagna på vårdanstalten Venngrann, gäster på dag- och nattarbärgen, socialarbetare och andra med erfarenheter från nykterhetsvården.

21.45 Viktigt, viktigt! Färg. Snart är det midsommar och sedan kommer semestern. Trafiken kommer som vanligt att öka. Många kommer – som vanligt – att skadas i trafiken. Vågande skäl att börja använda bilbälte.

22.15–22.20 TV-nytt, väder.

TV Onsdag

18.55 Meddelanden.

19.00 Dusty. Färg.
I rollerna: Bob Denver och Forrest Tucker.

19.25 TV-nytt, väder.

19.30 Ruta för ruta – bild för bild. Färg.

20.10 Sjung med Egon. Färg. Allsångsprogram för hela familjen med Egon Kjerrman, kör och ork.

20.30 Följ med ut – till Möja. Färg. Ett försommarsbesök tillsammans med Torbjörn Wilén i ett av de skärgårdssamhälle som skisseras i utredningen om Stockholms skärgårds framtida.

21.00 Aktuellt, väder.

21.30 TV-nytt.

21.35–22.05 Genom elden finns inget vadställe. Sovjetisk långfilm från 1968. Regi: Gleb Panfilov.
I rollerna: Inna Tchurikova, Anatolij Solonitsin, Mihail Guskij. Svensk premiär.

TELEVISION 2

18.30 Fågel, fisk eller mittermellan – sparven. Färg.

19.00–19.05 TV-nytt, väder.

19.30 Rapport med väder.

20.00 Bakom masken – pjäs av Hjalmar Bergman. Färg. Den första av tre Hjalmar Bergmanpjäser. Regi: Lars Amble.
Medv. bl. a. Tereselius, Olof Lundström, Agneta Ekman, Frej Lindqvist.

20.30 Engmans gäster – pratprogram med Gary Engman.

21.00 I morgon börjar VM – tillbakablickar, tips analyser och senaste nytt från reporterna i Västtyskland. Färg.

22.00 Gröna dödens gåta – seriefilm från 1932.

I denna serie heter hjälten Lloyd, deckare vid Scotland Yard. Hans uppdrag blir att söka bringa reda i en ytterst komplicerad historia med två ligor, som är på jakt efter en oövadlig juvelbesatt arming, som en gång legat i Tutanchamons grav. Presentation: Mathias Henriksson. Medv. Jack Lloyd, Lewis Dayton, Wallace Geoffrey, Muriel Angelus, Trace Holmes, Janice Adair och Emily Filzroy. 1. Gröna döden.

22.25–22.30 TV-nytt, väder.

TV Torsdag

16.10 Meddelanden.

16.15 VM i fotboll. Färg. Direktsändning från matchen Brasilien – Jugoslavien i Frankfurt.

18.55 Cirkus Benneweis. Färg.
Medv. bl. a. den franske trampolin-komikern Ray Dondy samt de bulgariska luftakrobaterna Pendakovi.

19.25 TV-nytt, väder.

19.30 De fem sinna. Färg. 7. Balansen.

20.00 Här händer det aldrig nåt. Färg. Vardagsbilder från Öckerö i ett reportage av Erik Goland och Ulf Schenkman.

20.30 Fokus. Färg.

21.00 Aktuellt, väder.

21.30 TV-nytt.

21.35–22.30 Amerikansk konst: Andy Warhol har blivit symbol för den "Cocacola- och TV-kultur" som han speglar i sin konst. Färg.

TELEVISION 2

18.30 Fågel, fisk eller mittermellan – flugan. Färg.

18.55 Anslagsstavlarna. Färg.

19.00 TV-nytt, väder.

19.05 Stäm gitarren. Färg.

19.10 Ta ton! Färg. Spela gitarr och blockflöjt med Uffe och Clas.

19.30 Rapport med väder.

20.00 Knaust café – underhållning från Sundsvall med bl. a. Lena Hansson. Färg.

20.30 Gomidda. Färg. Hätte Furuhaug och Karin Falck packar sommarens pic-nic korgar.

21.00 Rikets affärer: Hur mycket TV får vi?

Kabel-TV bygger på samma teknik som bildtelefonen. Den kan övervakas, registreras, larma. Via kabel-TV kan du rösta, spela bingo, köpa, umgås... Nybyggda stadsdelar är redan inkablade. Vem tar ansvaret för utvecklingen?

21.35 VM i dag – dagens samliga VM-matcher. Färg. Analyser, kommentarer och intervjuer.

22.05 Gröna dödens gåta – amerikansk seriefilm. 2. Pantern slår till.

22.30–22.35 TV-nytt, väder.

TV Fredag

18.15 Tapahtumia. Aktuellt magasin för finskpräkiga.

18.45 Meddelanden.

18.50 Vill du lära dig segla? Färg. Lektion 6: Att lägga till när vinden blåser mot bryggan.

19.10 Sir Francisco. Färg.

19.15 TV-nytt, väder.

19.20 VM i fotboll. Färg. Direktsändning från matchen Zaire – Skottland i Dortmund.

21.15 Aktuellt, väder.

21.45 TV-nytt.

21.50–22.30 Straffparken – amerikansk film från 1971 av Peter Watkins. Färg.
En grupp brittiska TV-filmare följer grupp 687 under deras tre dagars strapader i "Straffparken", där polis och militär som ett led i sin utbildning anställer klappjakt på gruppen. Händelserna är påhittade, men skildras som om de förekom i en s.k. dokumentärfilm.

TELEVISION 2

15.45–18.00 VM i fotboll. Färg. Direktsändning från matchen Västtyskland – Chile i Berlin.

18.30 Fågel, fisk eller mittermellan. Färg. På upptäcktsfärd i djurriket – fjärlen.

19.00–19.05 TV-nytt, väder.

19.30 Rapport med väder.

20.00 Tjo och tijn och lite annat. Färg. Gammeldans och folkskådespår m m från Asbo Gården presenteras av Gnesta-Kalle och Bosse Larsson. Gästorkester: Magdeburgarna.

21.00 Barn på slagfält. Färg.
I 5 år har många av barnen på Nordland lev ett liv, som knappast kan kallas mänskligt, eftersom dess huvudingredenser är våld, förstörelse och hat. Vilken sorts medborgare blir dessa barn i framtiden? Reportage av Michael Blakstad.

21.50 VM i dag – dagens samliga VM-matcher. Färg. Analyser, kommentarer och intervjuer.

22.05–22.10 TV-nytt, väder.

Eesti noor Norra radio teenistuses

Juuresolev pilt on võetud Norra ringhäälingu (Norsk rikskringkasting) Programbladetis, mis ilmus s.a. lihavõttepühadeks. Pildil juure kuuluvaks tekstis on üldatud:

Peeter Rammo on üks nooremad muusika-kaastöölisi raadios. Ta on cand.phill. peaaegne muusika. Tuli Norra ringhäälingusse a. 1970. esiteks Grammofooniakirjastuse ja aastal 1972 Muusikavideolingenise (muusikaosakonda), kus ta mh. töötas heliindistamisega ja programmeerimise gitarri, harfi ja rütmilinstrumendide alal. Ta on aktiivne koorilaulja ja loob ka vahetevahel oma kompositsioone. Soovib aga, et sellel pinnal pannaaks teda "amatööride" kirja.

Sellele tekstile võime lisada, et Peeter Rammo on 31-aastane eesti noormees ja korrektselt eesti keelt kõnelev. Tema instrumentaalne helitöö on võetud Norra raadiokavva ja tuleb tõenäoliselt s.a. suvel esitamiselt. Juuresolev pilt kuulub Peeter Rammo pikema artikli juure, milles ta anaatüüsi lihavõtte-muusikat. (EPL/Mr).

Kummalisi sarnadusi

President Abraham Lincoln valiti Ühendriikide presidendiks 1860, John F. Kennedy 1960. Mõlema järglase nimeks oli Johnson. Andrew Johnson sündis 1808, Lyndon Johnson 1908.

John Wilkes Booth, kes mõrvas Lincolni, sündis 1839. Lee Harvey Oswald, kes mõrvas Kennedy, sündis 1939. Mõlemad lasti maha enne kohtuotsust.

Lincolni sekretär, kelle nimi oli Kennedy, hoiatas teda minemast teatrisse. Kennedy sekretär, kelle nimi oli Lincoln, hoitas teda minemast Dallasi. John Wilkes Booth lasisk Lincolni maha teatris ja põgenes ise varustushoonesse. Oswald lasisk maha Kennedy varustushoones ja põgenes teatrisse...

Ameerikast

Kaitseminister Schlesinger esitas kongressile USA ajaloo suurima riigikaitse-elarve, mis moodustab üldelarvest 26 protsenti ja rahvusliku kogutoodangu väärtusest 6 protsenti. Koos aatomenergia komisjoni eelarvega ulatub see 100-le miljardile dollarile.